

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13CoP/7/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6222200126
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6222200126.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočíčkovej, vo veci starostlivosti o maloletú K. M., narodenú XX. XX. XXXX a o maloletú J. M., narodenú XX. XX. XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš, so sídlom Madácha č. 2, 990 01 Veľký Krtíš, deti rodičov - matky K. K., narodenej XX. XX. XXXX, trvale bytom D. O. XXX/XX, XXX XX Y., t. č. Ľ. K. Y., XXX XX K. D. a otca J. M., narodeného XX. XX. XXXX, trvale bytom T. XXX, XXX XX P., právne zastúpeného JUDr. Zuzanou Šimovou, PhD., LL.M, advokátkou, so sídlom M. Rázusa 32, 984 01 Lučenec, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Veľký Krtíš č.k. 13P/8/2022-21 zo 7. februára 2022, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš vo výroku, ktorým nariadil neodkladné opatrenie ohľadne dočasnej úpravy styku otca s maloletými deťmi (I. výrok), p o t v r d z u j e.

II. P o u č u j e otca a matku, že môžu podať návrh na začatie konania vo veci samej - o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej K. M., narodenej XX. XX. XXXX a k maloletej J. M., narodenej XX. XX. XXXX, ktorými účastníkmi budú matka, otec a maloleté deti, čím možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej aj „okresný súd,“ alebo „súd prvej inštancie,“ resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým uznesením zo dňa 07. 02. 2022 nariadil neodkladné opatrenie v znení: „Otec je dočasne oprávnený stretávať sa s maloletou J. každý týždeň v roku v utorok od 9.00 hod do 11.30 hod a vo štvrtok od 9.00 hod. do 11.30 hod., s tým, že maloleté dieťa si prevezme v čase začatia styku v mieste bydliska matky a na rovnakom mieste po realizácii styku dieťa matke odovzdá.

Otec je dočasne oprávnený stretávať sa s maloletou K. každý týždeň v roku v utorok od 9.00 hod do 11.30 hod a vo štvrtok od 9.00 hod. do 11.30 hod. a každý párný týždeň v roku v sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod., s tým, že maloleté dieťa si prevezme v čase začatia styku v mieste bydliska matky a na rovnakom mieste po realizácii styku dieťa matke odovzdá.

Matka je povinná maloleté deti na stretnutie riadne pripraviť a otcovi v stanovený čas riadne odovzdať.“ (I. výrok) Súd prvej inštancie v prevyšujúcom rozsahu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (II. výrok).

Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že otec sa návrhom domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, a to dočasnej úpravy jeho styku s maloletou K. každý utorok a štvrtok v čase od 9.00 hod. do 13.00 hod. a každú sobotu od 9.00 hod. do nedele 9.00 hod. a s maloletou X.XX každý utorok, štvrtok a sobotu od 9.00 hod. do 13.00 hod. s tým, že otec si prevezme maloleté v mieste bydliska matky, okrem soboty, kedy je matka povinná vyzdvihnúť si maloletú J. v mieste bydliska otca, pričom neodkladné opatrenie navrhoval nariadiť až do právoplatnosti rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom K. M. a J. M. (ďalej aj „maloleté deti“).

Otec v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedol, že Okresný súd Veľký Krtíš uznesením sp. zn. OPPOm/1/2022 zo dňa 18. 01. 2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, avšak jeho styk s maloletými deťmi neupravil. S týmto neodkladným opatrením sa nestotožnil, avšak nepodal voči nemu riadny opravný prostriedok. Zároveň súhlasil s výškou výživného určenou v neodkladnom opatrení.

Poukázal na to, že s matkou už dlhšiu dobu nežijú v spoločnej domácnosti pre viaceré nezhody medzi nimi, avšak svoje rodičovské povinnosti si vždy plnil. S maloletými deťmi trávil čas každodenne, nakoľko maloleté deti veľmi ľúbi a veľmi mu záleží na spoločnom vzťahu.

Aktuálne mu matka bráni v styku s maloletými deťmi a styk mu neumožňuje. Naposledy bol s maloletou J. dňa 17. 01. 2022 a s maloletou K. dňa 18. 01. 2022, kedy ju matke vrátil. Matka zámerne zavolała políciu a podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia s tvrdením, že jej odmietol vrátiť maloletú K. dňa 17. 01. 2022. Poukázal na to, že maloletú K. matke nevrátil len z toho dôvodu, že v čase, kedy odovzdal maloletú J. matke (17. 01.), maloletá K. u neho spala a „nemal srdce“ ju zobudiť. Následne po zobudení sa maloletej K. sa spolu hrali a už bolo neskoro večer, preto ju nechcel presúvať k matke, keďže bola spokojná a nedožadovala sa prítomnosti matky. Matke oznámil, že maloletá K. ostane u neho cez noc a že nasledujúci deň ju odovzdá v rámci prechádzky. Posielal matke aj fotku. Podľa jeho názoru nie sú pravdivé tvrdenia matky, že maloletá K. je naviazaná na matku ako jedinú blízku osobu, pretože on bol s maloletými deťmi pravidelne, a to viackrát za týždeň a predtým s maloletou K. žili v spoločnej domácnosti. Matka mu bráni bezdôvodne kontaktu s maloletými deťmi, ktorého sa on dožaduje. Mal za to, že je v danom prípade splnená podmienka odôvodnenej potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov, a že v danom prípade je aj reálny predpoklad, že môže byť a aj je ohrozené jeho ústavou garantované právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť o maloleté deti a že mu nie je umožnené udržiavať pravidelný, rovnocenný a rovnoprávny osobný styk s nimi. Napriek jeho maximálnemu úsiliu o stretnutie a kontakt s maloletými deťmi ich od 18. 01. 2022 nevidel, hoci bol predtým s nimi dennodenne. Mal za to, že v prípade, ak tento stav bude pretrvávať naďalej, môže to neskôr veľmi vážne a aj natrvalo narušiť ich vzťah. Zároveň uviedol, že režim úpravy styku a jeho realizáciu nechá na zváženie súdu. Dôležitý je pre neho kontakt s maloletými deťmi.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovenia § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „CSP“), § 329 ods. 1 veta prvá, § 360 ods. 1, § 361 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „CMP“), čl. 5 písm. h/, § 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „ZR“).

Súd prvej inštancie uviedol, že neodkladné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese. Jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v jeho schopnosti dočasnou a provizórnou úpravou zabrániť nepriaznivým následkom, ktoré by mohli nastať. Neodkladné opatrenie nemá charakter konečného rozhodnutia a jeho účelom je zvyčajne len dočasná úprava pomerov účastníkov. Z uvedeného charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že existuje nebezpečenstvo bezprostrednej ujmy (prípadne, že nariadenie neodkladného opatrenia vyžaduje verejný záujem). V prípade, že neodkladné opatrenie je odôvodnené potrebou ochrany verejného záujmu, nevyžaduje sa zároveň preukázanie, že je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo že je obava, že exekúcia bude ohrozená. Pokiaľ ide o výklad pojmu osvedčovanie, tak uvedený pojem na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie.

Súd prvej inštancie mal osvedčené, že Okresný súd Veľký Krtíš uznesením č. k. OPPOm/1/2022-16 zo dňa 18. 01. 2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matky, otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletých detí sumou 180,- a 150,- Eur a zároveň uložil otcovi povinnosť maloletú K. do osobnej starostlivosti matky odovzdať. Vychádzal pritom z návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom matka okrem iných uviedla, že rodičia žili v spoločnej domácnosti od r. 2018 do septembra r. 2021. Potom otec navštevoval maloleté deti cca 2-3 krát za týždeň s tým, že nestrávil s nimi viac ako hodinu. Matka umožnila dňa 17. 01. 2022 otcovi styk s maloletými deťmi, ktorý ich mal vrátiť do 16.00 hod., avšak otec maloletú K. matke nevrátil.

Súd prvej inštancie poukázal na to, že okrem príslušných ustanovení Zákona o rodine, aj Dohovor o právach dieťaťa prijatý v New Yorku 20. novembra 1989 a vyhlásený pod č. 104/1991 Zb., v článku 3 ods. 1 ustanovuje, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti,

súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Záujmom dieťaťa pritom nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti obidvoch rodičov, a ak to nie je možné, tak toho z rodičov, ktorý má na to lepšie predpoklady. Okrem toho je však nezanedbateľná aj úloha a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa, pričom právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom vyplýva najmä z článku 7 Dohovoru o právach dieťaťa. Aby druhý rodič svoju úlohu v živote dieťaťa aj reálne mohol vykonávať, je nevyhnutné umožniť mu stýkanie sa s maloletým dieťaťom v dostatočnom rozsahu. Pokiaľ sa totiž vzťah uvedeného druhého rodiča s maloletým dieťaťom má čo i len zachovať (a v ideálnom prípade nie len zachovať, ale aj prehĺbovať), je nutné poskytnúť tomuto vzťahu časový priestor. Len tak bude totiž môcť maloleté dieťa druhého rodiča viac spoznať a získavať s ním nové zážitky.

Súd prvej inštancie rešpektujúc právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a jeho právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi (vyplývajúce z § 24 ods. 4 ZR) a skutočnosť, že matka od 18. 01. 2022 znemožňuje otcovi kontakt s maloletými deťmi, mal za to, že v danom prípade je osvedčená naliehavosť situácie, a tým potreba dočasne upraviť pomery účastníkov konania neodkladným opatrením, nielen vekom maloletých detí, ale hlavne skutočnosťou, že by sa v prípade po dlhšiu dobu nerealizovaného styku otca s maloletými deťmi mohla oslabiť ich vzájomná citová väzba. Napokon dočasná úprava styku maloletých detí s ich otcom je aj vo verejnom záujme, a to v záujme maloletých detí na vytváraní a rozvoji vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi (čl. 5 písm. h/ ZR).

Pokiaľ sa jedná o otcom navrhovaný rozsah styku, súd prvej inštancie prihliadol v prvom rade na vek maloletých detí (sedem mesiacov, resp. 1 rok a 10 mesiacov), skutočnosť, že maloletá X je matkou stále kojená a v domácnosti spolu s otcom žila len cca 2 mesiace, ako aj to, že otec sa od septembra 2021, kedy spoločnú domácnosť opustil, stretával s maloletými deťmi 2 - 3 krát za týždeň.

Súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletou J. každý utorok a štvrtok od 9.00 hod. do 11.30 hod., keď je možné predpokladať, že maloletá v čase o 12.00 hod. už obeduje a bez prítomnosti matky (a bez kojenia) by nevydržala otcom navrhnutý styk v rozsahu 4 hodín nepretržite.

Pri úprave styku otca s maloletou K. súd prvej inštancie vzal na zreteľ to, že maloletá K. už nie je kojená, je o viac ako rok od maloletej XX.XX staršia a navyše väčšinu svojho života prežila v spoločnej domácnosti i so svojím otcom, preto súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletou K. v rovnakých dňoch a časoch ako s maloletou J. (keď nebolo účelné, aby otec maloletú J. odovzdával matke o 11.30 hod. a maloletú K. o 13.00 hod. a navyše možno predpokladať ich podobný denný režim vrátane obeda) a nad rámec tohto styku aj každú párnú sobotu od 9.00 hod. do 18.00 hod.. Keďže súd prvej inštancie nemal osvedčené, že maloletá K. je zvyknutá na večerné uspávanie otcom a je vo veku ešte nedovŕšených dvoch rokov a že by bolo pre maloletú vhodným trávenie času u otca i počas noci, preto súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

Súd prvej inštancie uviedol, že úprava styku otca s maloletými deťmi neodkladným opatrením má zodpovedať účelu, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené, ktorým v prejednávacom prípade je snaha neodkladným opatrením zabrániť ochladnutiu vzájomných citových väzieb medzi otcom a jeho maloletými deťmi, a to až do okamihu, kedy budú otázka osobnej starostlivosti a na ňu nadväzujúce ďalšie otázky vyriešené rozhodnutím vo veci samej (prípadne dohodou rodičov mimo súdneho konania). Uvedeným účelom však nebolo zabezpečiť komplexnú úpravu styku otca s maloletými deťmi, na ktorú úpravu by už bolo potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie, zamerané najmä na poznanie úplného denného režimu každého z maloletých detí ako aj na zistenie kvality vzájomného vzťahu otca s deťmi. Možnosť otca stráviť v maloletou J. 8x 2,5 hodiny do mesiaca (t.j. celkom 20 hodín mesačne) a s maloletou K. okrem uvedeného času ešte ďalších 18 hodín (t.j. celkom 38 hodín mesačne) tomuto účelu zodpovedá a navyše spôsob, akým súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletými deťmi, zodpovedá i tomu, aby aj matka s jej príbuznými mala k dispozícii každý druhý víkend, ktorý by s maloletými deťmi mohla tráviť.

Súd prvej inštancie návrh zamietol aj v časti, ktorou sa otec domáhal nariadenia neodkladného opatrenia do právoplatného rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, pretože v súčasnosti nie je vedené konanie vo veci samej, ktorého predmetom je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom a zároveň nie je ani zrejmé, či takéto konanie bude začaté.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie, konkrétne do výroku, ktorým súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie (dočasne upravil styk otca s maloletými deťmi), matka podala včas odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi jedenkrát v týždni v čase od 9.00 hod. do 11.00 hod. za prítomnosti sociálneho pracovníka.

Podľa jej názoru je uznesenie súdu prvej inštancie nesprávne a nezákonné, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Poukázala na to, že otec ich opustil tesne po narodení maloletej J., nakoľko nadviazal známosť, s ktorou v súčasnosti už čaká dieťa. Maloleté deti navštevoval niekoľkokrát do týždňa, avšak v ich prítomnosti nestrávil nikdy viac než pol hodinu. V poslednom období otec maloleté deti navštevoval v rodinnom dome v Želovciach, patriacom do vlastníctva otca, a to spolu so svojou priateľkou, pričom nerešpektoval ani základné pravidlá slušnosti, že tam žije ona a dokonca jej oznámil, že sa do domu nasťahuje spolu s priateľkou. Po jej prejavenom nesúhlase s takýmto riešením jej psychicky ubližoval, bol násilnícky a absolútne ho nezaujímal, aký vplyv bude mať jeho nevhodné správanie na duševný stav maloletých detí.

Ona z obavy, že jej otec nevráti maloleté deti a unesie ich do Maďarska (ako otec niekoľko krát v minulosti deklaroval, že sa do Maďarska s maloletými deťmi presťahuje), ako aj zo strachu o ich celkovú bezpečnosť vzhľadom na otcovu agresívnu povahu voči okoliu, ktorú v extrémnej miere prejavoval na jej maloletom synovi a vzhľadom na strach o nedostatočnú starostlivosť o maloleté deti, nakoľko s nimi nemal záujem tráviť viac času než pár minút, sa rozhodla mu neumožniť styk s maloletými deťmi, avšak každodenne ho informovala o stave maloletých detí, posielala fotografie a videá.

Otec prejavoval známky agresivity už od začiatku ich vzťahu, ktoré sa prejavovali najmä vo vzťahu k jej synovi z predchádzajúceho vzťahu, a to k A. R., nar. XX. XX. XXXX, voči ktorému bol agresívny a dokonca ho za maličkosti fyzicky trestal, preto maloletého A. R. presťahovala k starej matke (J. K.), čím ona nesmierne trpela.

Zdôraznila, že otec sa s maloletými deťmi trávil pár minút, urobil si fotku do mobilu, nikdy ich nekrmil, neobliekal, a teda vôbec nepozná režim a potreby maloletých detí. Do konca leta 2021 niekoľko krát vzal so sebou maloletú K. po svojich prevádzkach, ktoré sú však pohostinstvami a absolútne nevhodné pre maloleté dieťa. Podľa jej názoru, keby maloleté deti tak veľmi ľúbil, zrejme by ich neopustil kvôli inej žene, s ktorou už navyše čaká dieťa.

Podotkla, že otec nerešpektuje neodkladné opatrenie, neustále sa dožaduje zmeny času styku. Nerešpektoval ani to, že v čase úpravy styku maloletá mala byť s ňou na preventívnej prehliadke u lekárky a žiadal ju, aby preložila termín u lekárky. Zavádzajúce sú aj tvrdenia otca o tom, že ona nereaguje na jeho dotazy.

3. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť.

Uviedol, že matka zavádza svojimi tvrdeniami súd, ktoré sa nezakladajú na pravde. Vzťah s matkou ukončili niekedy v zime r. 2020, kedy bola matka tehotná a novú známosť si našiel až po rozchode s matkou. Nemá vedomosť o tom, že by jeho priateľka bola tehotná, takže je zrejme, že si matka tieto skutočnosti vymyslela.

Trval na to, že s maloletými deťmi trávil čas takmer každodenne a nie sporadicky. Za absurdné považoval tvrdenia matky, že mal svoj dom navštevovať so svojou priateľkou a následne mal matke psychicky ubližovať a byť násilnícky. Nikdy nepovedal, že do svojho domu sa chce nasťahovať s priateľkou, ktorá mu občas pomohla nakrmiť psy, o ktoré sa stará a nachádzajú sa v danom objekte.

Matka nepredložila žiadne dôkazy o jej tvrdeniach, že jej mal ubližovať a byť násilnícky, práve naopak, vždy bol k nej ústretový, a preto ju nechal bývať vo svojom dome s maloletými deťmi, aby vytvoril pre maloleté deti vhodný domov.

Matka sa ho snaží vykresliť ako nejakého násilníka, čo odmieta. Ak by bol násilnícky, tak by maloleté deti nechceli ostať v jeho prítomnosti, ktoré sa z jeho prítomnosti tešia a sú spokojné. Vie sa plnohodnotne o maloleté deti postarať, o čom svedčí aj to, že maloleté deti sú vždy spokojné, čisté a zdravé.

Ani matka sa v odvolaní nezmenila o tom, že by jej mal maloleté deti vracat' hladné, unavené, plačlivé, špinavé a podobne, preto mu nie je zrejme, prečo matka uviedla, že sa o ne nevie postarať. Taktiež tvrdenia matky o jeho agresívnom správaní k jej synovi A. sa nezakladajú na pravde. Pravdou je to, že maloletý B. sa k matke správal nevhodne, často jej oplzlo a vulgárne nadával, na čo on zvýšil hlas, avšak žiadne prejavy agresivity voči nemu nejavil.

I z sms správ, ktoré pripojil k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vyplynulo, že mu matka bráni v styku s maloletými deťmi. Dočasná úprava styku od 9.00 hod do 11.00 hod. je nepostačujúca, preto matke oznamuje, že bude meškať. On sa bude v konaní o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom domáhať väčšieho rozsahu styku s maloletými deťmi, čo je predovšetkým v záujme maloletých detí.

V súvislosti s matkou navrhovanou úpravu styku s maloletými deťmi 1x v týždni od 9.00 hod. do 11.00 hod. za prítomnosti sociálneho pracovníka, tento považuje za nereálny, nedôvodný a hlavne by znamenal vážny zásah do práv dieťaťa na zachovanie vzťahu ku obidvom rodičom a zároveň by došlo k porušeniu rodičovských práv, ktoré majú byť rovnocenné matkou. Neexistuje ani jeden reálny zákonný dôvod na to, aby styk s maloletými deťmi prebiehal za prítomnosti sociálnej kurately, keďže styk s maloletými deťmi prebieha bezproblémovo, maloleté deti sú v jeho prítomnosti spokojné a je o ne dobre postarané.

4. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadril.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 65, § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 2 a contrario CSP a uznesenie prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom výroku o nariadení neodkladného opatrenia ohľadne dočasnej úpravy styku otca s maloletými deťmi (I. výrok) potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP)

6. Podľa ustanovenia § 2 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa ustanovenia § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

8. Podľa ustanovenia § 325 ods. 2 písm. d/ CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečo sa zdržala alebo niečo znášala.

9. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia vo všeobecnosti vyplýva, že sa jedná o inštitút, ktorého základnou funkciou je dočasne upraviť pomery účastníkov, pričom nárok (prípadne právo) ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana formou neodkladného opatrenia nemusí byť nepochybné preukázaný, musí však byť osvedčený. Miera osvedčenia sa riadi vždy konkrétnou situáciou. Zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia je tiež zrejmé, že súd pri rozhodovaní o ňom nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade konečného rozhodnutia vo veci samej. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodiť nutnosť dočasnej úpravy pomerov, pričom vždy je potrebné posúdiť, či touto dočasnou úpravou pomerov nedochádza k zásahu do základných práv jednotlivých účastníkov nad nevyhnutnú mieru a či dočasná úprava pomerov sleduje legitímny cieľ. V prípade, ak sa neodkladné opatrenie týka dočasnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloleťmu dieťaťu (čo je i v tomto prípade), je potrebné starostlivo zvážiť, či dočasná ochrana subjektívneho práva rodiča nie je v rozpore s objektívnym záujmom maloleťmu dieťaťa, ktorý musí byť pri rozhodovaní dominantný.

10. Súd i pri nariadení neodkladného opatrenia sleduje predovšetkým záujem maloleťmu dieťaťa daný jeho vekom, zdravotným stavom, denným režimom, zohľadňuje vzdialenosť bydliska maloleťmu dieťaťa od bydliska rodiča, s ktorým sa má stykať, časovú odlúčenosť, citovú naviazanosť, školské a mimoškolské aktivity a pod.

11. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade sa jedná o nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania vo veci samej (o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloleťmu deťom).

12. Odvolací súd mal osvedčené, že rodičia maloleťmu detí nežijú v spoločnej domácnosti. Maloleťmu deti žijú v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá sa o ne osobne stará, pričom matka od 18. 01. 2022 neumožňuje styk otca s maloleťmu deťmi.

13. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo osvedčené, že by otec i napriek narušeným vzťahom s matkou neprejavil záujem o maloleťmu deti. Naopak, otec udržiaval pravidelný kontakt s maloleťmu deťmi. Otec pre maloleťmu deti nie je neznámou osobou, ani prostredie, v ktorom otec žije a nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by otec disponoval takými negatívnymi vlastnosťami a spôsobmi, pre ktoré by nemohol plnohodnotne realizovať svoje rodičovské práva k maloleťmu deťom a nevedel by vykonávať rodičovské povinnosti (napr. postarať sa o maloleťmu deti, zabezpečiť ich základné životné potreby, výchovne pôsobiť a pod.).

14. Odvolací súd zdôrazňuje, že ničím nepodložený strach matky ohľadne eventuálneho únosu maloletých detí otcom do cudziny nemôže byť dôvodom pre bránenie matky v styku otca s maloletými deťmi, resp. pre úpravu styku otca s maloletými deťmi za prítomnosti tretej osoby.

15. V súvislosti s rozsahom súdom prvej inštancie upraveného dočasného styku otca s maloletými deťmi odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie pri tomto rozhodnutí dostatočne zohľadnil záujem maloletých detí a všetky vyššie uvedené aspekty, t. j. jej vek, denný režim, ale i vzdialenosť bydliska maloletých detí od bydliska otca, skutočnosť, že maloleté deti majú k otcovi vybudovanú dostatočnú citovú naviazanosť a náklonnosť a i to, aby medzi nimi nedošlo k dlhšej časovej odlúčenosti.

16. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nielen správne určil frekvenciu a rozsah styku otca s maloletými deťmi, ale aj podmienky odovzdávania a prevzatia maloletých detí medzi rodičmi, a to v mieste bydliska matky, v ktorom maloleté deti bývajú spolu s matkou, pričom matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi styk s maloletými deťmi umožniť a otec je povinný maloleté deti v čase určenom súdom prvej inštancie odovzdať matke v mieste bydliska matky.

17. Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné dočasne upraviť styk otca s maloletými deťmi, a teda i odvolací súd (podobne ako okresný súd) mal dostatočne osvedčenú potrebu dočasnej úpravy styku otca vo vzťahu k maloletým deťom.

18. Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie v oblasti starostlivosti súdu o maloletých je len krátkodobým provizóriom, ktoré je nevyhnutné prijať so zreteľom na charakter a význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom trvalo nežije, pravidelný kontakt a tým možnosť realizovať výchovné pôsobenie rodiča predchádzajúce deformácii vzťahu rodič - dieťa v dôsledku odcudzenia sa, a zároveň akceptujúce právo rodiča byť s dieťaťom (a naopak) podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

19. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd uznesenie súdu vo výroku o nariadení neodkladného opatrenia (I. výrok) podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Odvolaním nenapadnutý výrok uznesenia súdu prvej inštancie (II. výrok) zostal nedotknutý.

21. Podľa ustanovenia § 337 ods. 1, 2 CSP ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a ak navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 neuloží, poučí strany, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, že môžu podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených. Lehotu na podanie žaloby súd neurčuje. Súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia.

22. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie pred začatím konania a otcovi, ktorý podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, neuložil povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP (t.j. podať návrh na začatie konania vo veci samej), odvolací súd v zmysle ustanovenia § 337 ods. 1, 2 CSP poučil otca a matku, ktorým bola neodkladným opatrením uložená povinnosť, že môžu podať návrh na začatie konania vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených.

23. Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že neodkladným opatrením súdu prvej inštancie a neodkladným opatrením nariadeným Okresným súdom Veľký Krtíš uznesením č.k. 0PPOm/1/2022-16 zo dňa 18. 01. 2022 boli upravené pomery účastníkov vo veci starostlivosti o maloletú K. M., nar. XX. XX. XXXX a o maloletú J. M., nar. XX. XX. XXXX len dočasne, preto Okresný súd Veľký Krtíš môže ex offo začať konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom (§ 111 písm. b/ CMP) aj bez návrhu (§ 23 ods. 2 CMP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Podľa ustanovenia § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

Odvolací súd poučuje účastníkov v zmysle ustanovenia § 160 CSP o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou a o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o predbežné poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).